

καὶ πίνων ἀναξίως, κοῖμα ἐκυτῶ ἐσθίει καὶ πίνει, μὴ διακρίνων τὸ σῶμα καὶ τὸ αἷμα τοῦ Κυρίου» (Α΄ Κορινθ. ια΄, 28—29).

§ 60. Ἡ Θεία Ἑξομολόγησις ἢ Μετάνοια.

Τί εἶνε ἡ Μετάνοια; — Ἡ Μετάνοια ἢ ἡ Ἑξομολόγησις εἶνε μυστήριον, διὰ τοῦ ὁποίου ὁ πιστός, ἐνῶ ἐξομολογεῖται τὰς ἀμαρτίας αὐτοῦ μετὰ συντετριμμένης καὶ εἰλικρινοῦς καρδίας ἐνώπιον τοῦ ἱερέως, ὡς ἀντιπροσώπου τοῦ Θεοῦ, λαμβάνει δι' αὐτοῦ τὴν συγχώρησιν καὶ τὴν ἄφεσιν τῶν ἀμαρτιῶν.

Τίς συνέστησε τὸ μυστήριον τοῦτο; (1) — Ὁ Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος εἰς τοὺς προσερχομένους πρὸς αὐτὸν διὰ νὰ βαπτισθῶσι παρήγγελλε νὰ μετανοῶσι καὶ νὰ ἐξομολογῶνται τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν. Αὐτὸς δὲ ὁ Σωτὴρ, εἰς τὸν ὁποῖον ἔδωκεν ὁ Θεὸς πᾶσαν ἐξουσίαν ἐπὶ τῆς γῆς, μετέδωκε ταύτην εἰς τοὺς Ἀποστόλους, εἰπὼν· «Ὅσα ἂν δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ ὅσα ἂν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένα ἐν τῷ οὐρανῷ» (Ματθ ιη΄, 18)· καὶ ἀλλαγοῦ· «Λάβετε Πνεῦμα ἅγιον· ἂν τινων ἀφῆτε τὰς ἀμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς· ἂν τινων δὲ κρατῆτε, κεκρατῆνται» (Ἰωάν. κ΄, 21—23). Εἰς τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων ἀναφέρεται, ὅτι «Πολλοὶ

(1) Τὸ μυστήριον τοῦτο ὑπῆρχε καὶ παρὰ τοῖς Ἑβραίοις. Ὁ Μωϋσῆς εἶπεν· «Ἐξαγορεύσει ἕκαστος τὴν ἁμαρτίαν αὐτοῦ, ἣν ἐποίησε, καὶ ἀποδώσει τὴν πλημμέλειαν κτλ.» [Ἀριθ. ε΄, 7].

τῶν πεπιστευκότων ἤρχοντο ἑξομολογούμενοι καὶ ἀναγγέλλοντες τὰς πράξεις αὐτῶν» (Πράξ. ιθ'. 18). Ὁ δὲ Ἀπόστολος Ἰωάννης (Ἐπιστ. Α', α', 9) λέγει· «Ἐάν ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, πιστός ἐστὶν ὁ Κύριος καὶ δίκαιος, ἵνα ἀφῆ ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας καὶ καθρίσῃ ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδικίας». — Παρὰ δὲ τῶν Ἀποστόλων ἔλαβε μετὰ ταῦτα ἡ Ἐκκλησία τὸ μυστήριον τοῦτο.

Τὸ μυστήριον τοῦτο εἶνε ἀναγκαιότατον, διότι οὐδεὶς εἶνε ἀναμάρτητος εἰμὴ εἷς, ὁ Θεός.

Ποῖα τὰ αἰσθητὰ καὶ ὄρατὰ σημεῖα;— Αἰσθητὰ καὶ ὄρατὰ σημεῖα εἶνε πρῶτον ἡ εἰλικρινὴς καὶ καθαρὰ ἑξομολόγησις πάντων τῶν ἁμαρτημάτων⁽¹⁾; δεύτερον ἡ συγχωρητικὴ εὐχή, τὴν ὁποῖαν ἀναγινώσκει ὁ πνευματικὸς πατὴρ ἐπὶ τὸν ἑξομολογούμενον· τρίτον ἡ ἐπίθεσις τῶν χειρῶν, ἡ ὁποία εἶνε ἀρχαιότατον ἔθιμον. Δι' αὐτῆς μετα-

(1) Τὴν κατ' ἰδίαν ἑξομολόγησιν ὡς ἀναγκαίαν παραδέχονται οἱ ὀρθόδοξοι καὶ οἱ δυτικοί, οἱ δὲ διαμαρτυρούμενοι πρὸ τῆς θείας Κοινωνίας δύνανται νὰ ἑξομολογῶνται ἢ κατ' ἰδίαν ἢ καὶ νὰ κοινωνῶσιν ἄνευ ἑξομολογήσεως, ἢ καὶ νὰ ὁμολογῶσιν ἀπλῶς δι' ἑνὸς ναὶ ἢ ἀμήν, ὅτι εἶνε ἁμαρτωλοὶ πρὸ τοῦ ἱερέως, ὅταν οὗτος κηρύττῃ ἐπ' ἐκκλησίας τὸ τῆς μετανοίας κήρυγμα, καὶ προπαρασκευάζῃ τοὺς πιστοὺς αὐτοῦ εἰς τὴν θείαν Κοινωνίαν.

Ὁ πνευματικὸς πατὴρ δύναται νὰ παραλίπη λεπτομερεῖς τίνες παρατηρήσεις καὶ ἐρωτήσεις περὶ τοῦ τόπου καὶ τοῦ χρόνου τοῦ γενομένου ἁμαρτήματος.

δίδοται εἰς τὸν ἐξομολογούμενον ἢ χάρις τῆς ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν⁽¹⁾.

Ποια ἡ μεταδιδομένη χάρις; — Διὰ τῆς Ἐξομολογήσεως παρέχεται ἡ ἀφεσις τῶν ἁμαρτιῶν. Διὰ τοῦ μυστηρίου τούτου συμφιλιούμεθα μετὰ τοῦ Θεοῦ, μετὰ τῆς Ἐκκλησίας, μετὰ τοῦ πλησίον καὶ μετὰ τῆς ἰδίας ἡμῶν συνειδήσεως· καὶ τοιουτοτρόπως γινόμεθα τέκνα τοῦ Θεοῦ.

§ 61. Ἡ Ἱερωσύνη.

Τί εἶνε ἡ Ἱερωσύνη; — Ἡ Ἱερωσύνη εἶνε μυστήριον, διὰ τοῦ ὁποίου τὸ ἅγιον Πνεῦμα διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τοῦ ἐπισκόπου ἐπὶ τῶν χειροτονουμένων καὶ διὰ τῆς ἀναγινωσκόμενης εὐχῆς, ὅπως κατέλθῃ ἐπ' αὐτὸν ἡ θεία χάρις, καθιεροῖ τὸν ὑποψήφιον ἕξιον λειτουργὸν τῆς Ἐκκλησίας.

Τίς συνέστησε τὸ μυστήριον τοῦτο; — Ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ ἡ φυλὴ τοῦ Λευὶ ἐπιστήμως εἶχεν ὁρισθῆ ὡς τάξις ἱερατικῆ. Ἐν δὲ τῇ Καινῇ Διαθήκῃ ὁ Σωτὴρ ἐξέλεξε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ὥρισεν αὐτοὺς διὰ νὰ κηρύττωσι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, νὰ τελῶσι τὰ μυστήρια καὶ νὰ ποιμάνωσι τὴν ἐκκλησίαν αὐτοῦ εἰπών· «Καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ Πατήρ, καὶ γὰρ πέμπω ὑμᾶς· καὶ τοῦτο εἰπών, ἐνεφύσησε καὶ λέγει αὐταῖς· «Λάβετε πνεῦμα ἅγιον, ἃν τινῶν ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐταῖς· ἃν

(1) Ὁ ἐξομολογῶν ἱερεὺς πρέπει νὰ ᾔηνε λόγιος, ἐμπείρους, σοβαρὸς.

τινων κρατῆτε, κεκρατῆνται» (Ἰωάν. κ'. 22 καὶ 23)¹.

Οἱ δὲ Ἀπόστολοι μετὰ ταῦτα μετέδιδον τὴν χάριν τῆς Ἱερωσύνης διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν, ὡς ῥητῶς ἀναφέρεται εἰς τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων· «Χειροτονήσαντες δὲ αὐτοὺς πρεσβυτέρους κατ' Ἐκκλησίαν, προσευξάμενοι μετὰ νηστειῶν παρέθεντο αὐτοὺς τῷ Κυρίῳ» (Πράξ. ιδ', 23)².

Ποῖα τὰ αἰσθητὰ καὶ ὄρατὰ σημεῖα ; — Αἰσθητὰ καὶ ὄρατὰ σημεῖα εἶνε πρῶτον ἡ ἐπίθεσις τῶν χειρῶν τοῦ ἐπισκόπου ἐπὶ τὸν προχειριζόμενον³· δεύτερον ἡ εὐχή, ἥτις κατὰ τὴν ἐπίθεσιν τῶν χειρῶν ἀπαγγέλλεται ὑπὸ τοῦ ἀρχιερέως· εἶνε δὲ αὕτη· «Ἡ θεία χάρις τοῦ παναγίου Πνεύματος, ἡ πάντοτε τὰ ἀσθενῆ θεραπεύουσα καὶ τὰ ἐλλείποντα ἀναπληροῦσα, προχειρίζεται τὸν (διάκονον ἢ πρεσβύτερον) εἰς (πρεσβύτερον ἢ ἐπίσκοπον). Εὐξώμεθα οὖν ὑπὲρ αὐτοῦ, ἵνα ἔλθῃ ἐπ' αὐτὸν ἡ θεία χάρις». — Τρίτον αἰσθητὸν σημεῖον εἶνε αἱ λέξεις, «ἄξιος. ἄξιος», τὰς ὁποίας λέγει ὁ ἀρχιερεὺς, ὅταν ἐνδύῃ τὸν χειροτοιοῦ-

(1) Μόνη ἡ διαμαρτυρομένη Ἐκκλησία δὲν θεωρεῖ τὴν Ἱερωσύνην ὡς μυστήριον.

(2) Ὅταν χειροτονῆται ὁ πρεσβύτερος εἰς ἀρχιερέα, τότε ὁ χειροτονῶν ἐπίσκοπος, ἐκτὸς τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν, ἐπιτίθεισιν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ χειροτονουμένου τὸ ὠμοφόριον αὐτοῦ καὶ τὸ εὐαγγέλιον. Ἴδε καὶ Α' Τιμ. δ', 14. Β' Τιμ. α', 2, πρβλ. καὶ Τιτ. α', 5.

(3) Ἡ ἐπίθεσις τῶν χειρῶν δηλοῖ τὴν μετάδοσιν τῆς θείας χάριτος, τὴν ὁποίαν ἔχει ὁ χειροτονῶν.

μενον τὰ ἱερὰ ἄμρια. Τὰς λέξεις ταύτας ἐπαναλαμβάνει καὶ ὁ παριστάμενος κατὰ τὴν χειροτονίαν λαός.

Ποία ἡ μεταδιδομένη χάρις ; — Διὰ τοῦ μυστηρίου τῆς Ἱερωσύνης μεταδίδεται εἰς τὸν χειροτονούμενον πρῶτον ἡ ποιμαντικὴ ἐξουσία ἐπὶ τῆς λογικῆς ποιμνῆς τοῦ Χριστοῦ (Πράξ. κ', 20). δεύτερον τὸ δικαίωμα τῆς διδασκαλίας τοῦ ποιμνίου· τρίτον ἡ χάρις καὶ ἡ ἄδεια τοῦ ἐπιτελεῖν τὰ μυστήρια.

Τὸ μυστήριον τῆς Ἱερωσύνης εἶνε μέγα καὶ σπουδαῖον. Ἐνευ αὐτοῦ εἶνε ἀδύνατος ἡ ὑπαρξίς τῆς Ἐκκλησίας, ἐπομένως, καὶ ἡ σωτηρία τῶν πιστῶν.

Πόσοι οἱ βαθμοὶ τῆς Ἱερωσύνης ; — Οἱ βαθμοὶ τῆς Ἱερωσύνης εἶνε τρεῖς· ὁ τοῦ διακόνου, ὁ τοῦ πρεσβυτέρου καὶ ὁ τοῦ ἐπισκόπου. Καὶ ὁ μὲν διάκονος οὐδὲν μυστήριον μόνος δύναται νὰ ἐπιτελῇ, ἀλλὰ διακονεῖ κατὰ τὴν τέλει τῶν μυστηρίων τοὺς ἀνωτέρους αὐτοῦ. Δύναται δὲ νὰ κηρύττῃ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ κατ' ἄδειαν τοῦ ἀρχιερέως⁽¹⁾. Ὁ δὲ πρεσβύτερος ἐπιτελεῖ καὶ ἀγιάζει πάν-

(1) Ἡ χειροτονία τοῦ διακόνου γίνεται μετὰ τὸν ἀγιασμὸν τῶν τιμίων δώρων (μετὰ τὸ «ἅξιόν ἐστι»), διότι ἔργον ἔχει κυρίως νὰ διακονῇ τῇ ἁγίᾳ Τραπέζῃ κατὰ τὴν ἁγίαν κοινωνίαν, δι' ἣ καὶ διάκονος λέγεται. Πρὶν δὲ χειροτονηθῆ διάκονος, χειροτονεῖται εἰς ἀναγνώστην καὶ ὑποδιάκονον, εἰ μὴ εἶχε πρότερον τοιοῦτόν τι ἀξίωμα. Ὁ πρεσβύτερος χειροτονεῖται μετὰ τὸν χερουβικὸν ὕμνον, διὰ νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὸν ἀγιασμὸν τῶν τιμίων δώρων. Ὁ δὲ ἐπίσκοπος χειροτονεῖται μετὰ τὸν τρισάγιον ὕμνον (ἅγιος ὁ Θεός), ὅτε καὶ κυρίως ἄρχεται ἡ λειτουργία, δηλ. χειροτονεῖται ἀπ' ἀρχῆς τῆς λειτουργίας, ὡς πλήρης ἱερεὺς.

τα τὰ μυστήρια πλὴν τοῦ τῆς Ἱερωσύνης καὶ τοῦ ἁγίου Μύρου, ἅμα δὲ καὶ κηρύττει τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Ὁ δὲ ἐπίσκοπος ἐπισκοπεῖται, δηλ. ἐπιτηρεῖ καὶ ποιμαίνει τὴν λογικὴν ποίμνην αὐτοῦ, διδάσκει καὶ ἐκτελεῖ πάντα τὰ μυστήρια.

§ 62. Ὁ Γάμος.

Τί εἶνε ὁ Γάμος; — Ὁ Γάμος εἶνε μυστήριον, διὰ τοῦ ὁποίου ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνὴ διὰ τῶν εὐχῶν καὶ τῆς εὐλογίας τῆς ἐκκλησίας συνάπτονται εἰς γάμου κοινωνίαν, καὶ κατέρχεται ἐπ' αὐτοὺς ἡ χάρις τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἥτις ἁγιάζει τὸν σύνδεσμον αὐτῶν.

Τίς συνέστησε τὸ μυστήριον τοῦτο, — Ὁ Γάμος εἶνε τὸ πρῶτον καὶ τὸ ἀρχαιότερον μυστήριον, τὸ ὁποῖον ἡὐλόγησεν αὐτὸς ὁ Θεός, εἰπὼν εἰς τοὺς πρωτοπλάστους: «Αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε, καὶ πληρώσατε τὴν γῆν» (Γεν. α'. 28, β', 23, 24). Ὁ δὲ Ἰησοῦς Χριστὸς αὐτοπροσώπως ἡὐλόγησε τὸν γάμον ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας. Ἄλλοτε δὲ ὁμιλῶν περὶ τοῦ μυστηρίου τούτου εἶπεν: «Οὓς ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω» (Ματθ. ιη', 6). Ὁ δὲ ἀπόστολος Παῦλος ἀποκαλεῖ ῥητῶς τὸν γάμον μυστήριον μέγα, λέγων ὅτι τὸ «Μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν» (Ἐφεσ, ε', 31).

Ποῖα εἶνε τὰ ὄρατὰ καὶ αἰσθητὰ σημεῖα; — Αἰσθητὰ καὶ ὄρατὰ σημεῖα εἶνε πρῶτον ἡ εἰλικρινὴς σιγικατὰ.

(Κατήχησις Μεσολωρᾶ)

θεσις καὶ ὁμολογία τῶν συζευγνυμένων ἐνώπιον τῶν παρ-
κονύμφων, ὅτι συναινοῦσιν ἐκουσίως νὰ ἔλθωσιν εἰς γά-
μου κοινωνίαν⁽¹⁾; δεύτερον οἱ δακτύλιοι, αἵτινες δηλοῦσι
τὸν ἀμοιβαῖον σύνδεσμον καὶ τὴν πρὸ τοῦ γάμου παρεχο-
μένην ἐγγύησιν (= ἄρραβῶνα), ὅτι δὲν θὰ διαλύσωσι τὸν
γάμον. Αἰσθητὸν σημεῖον εἶνε καὶ αἱ λέξεις, τὰς ὁποί-
ας τρεῖς ἀπαγγέλλει ὁ ἱερεὺς κατὰ τὸν ἀρραβῶνα «ἀρρα-
βωνίζεται ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ... τὴν δούλην τοῦ Θε-
οῦ...» καὶ πάλιν «ἀρραβωνίζεται ἡ δούλη τοῦ Θεοῦ...
τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ...»⁽²⁾ — Τρίτον ὄρατὸν καὶ αἰσθη-
τὸν σημεῖον εἶνε οἱ στέφανοι. Οὗτοι δηλοῦσι τὴν δόξαν
καὶ τὴν τιμὴν, τῆς ὁποίας ἀξιοῦνται οἱ νυμφίοι, διότι γί-
νονται ὄργανα τοῦ δημιουργοῦ Θεοῦ πρὸς συντήρησιν τῆς
ἀνθρωπότητος⁽³⁾ — Τέταρτον αἱ λέξεις, τὰς ὁποίας λέγει
τρεῖς ὁ ἱερεὺς πρῶτον, καὶ εἶτα ὁ παράνυμφος ἀνταλλάσ-
σοντες σταυροειδῶς τὰ στέφανα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῶν
νυμφίων «στεφέται ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ... τὴν δούλην
τοῦ Θεοῦ...» καὶ τὰνᾶπαλιν. — Τέταρτον ὄρατὸν ση-
μεῖον εἶνε ὁ οἶνος, ὅστις εἶνε σύμβολον τοῦ κοινοῦ βίου καὶ

(1) Καλὸν εἶνε ὁ ἱερεὺς, πρὶν ἄρξηται τοῦ μυστηρίου, νὰ ἐ-
ρωτᾷ τοὺς νυμφίους ἐνώπιον τῶν ὡς μαρτύρων προσκεκλημέ-
νων, ἂν θέλωσι νὰ συζευχθῶσιν.

(2) Ἡ ἀκολουθία τοῦ ἀρραβῶνος δύναται νὰ τελεσθῇ καὶ πρό-
τερον.

(3) Τοιαύτην σημασίαν δόξης καὶ τιμῆς ἔχει καὶ ὁ χορὸς, ὁ περὶ
τὴν τράπεζαν γενόμενος ψαλλομένου τοῦ Ἑσαΐα χόρευε κτλ.»

τῆς ἀμοιβαίας συμμετοχῆς τῶν τοῦ βίου περιπετειῶν».⁽¹⁾

Ποία ἡ μεταδιδομένη χάρις ;—Διὰ τοῦ μυστηρίου τοῦ Γάμου πρῶτον ἀγιάζεται καὶ στερεοῦται ὁ ἀμοιβαῖος σύνδεσμος τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναικός, καὶ οὕτω καθίσταται ὁ γάμος ἄλυτος, ὡς ἡ Γραφή λέγει· «Ὁ ὁ Θεὸς συνέζευξεν ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω (Ματθ. θ', 6)»². δεῦτερον διὰ τοῦ μυστηρίου τούτου ζωογονεῖται ἡ ἀμοιβαία ἀγάπη, ὡς λέγει ὁ Παῦλος· «Ἐκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναικα οὕτως ἀγαπάτω, ὡς ἑαυτόν ἢ δὲ γυνή, ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα» (Ἐφεσ. ε', 32)— καὶ τρίτον διὰ τοῦ μυστηρίου τούτου νομιμοποιεῖται καὶ ἀγιάζεται ἡ τεκνοποιΐα, ἡ ὑποίχ εἶνε ὁ κύριος σκοπὸς τοῦ γάμου⁽³⁾.

§ 62. Εὐχέλαιον.

Τί εἶνε τὸ Εὐχέλαιον ; — Τὸ εὐχέλαιον εἶνε μυστή-

(1) Συνήθως ἐν τῷ ποτηρίῳ τίθεται καὶ ἄρτος πρὸς ἀναπλήρωσιν, κατ' οἰκονομίαν, τοῦ σώματος τοῦ Κυρίου. Δι' ὃ καὶ ὅταν οἱ νυμφῖοι μετολαμβάνωσι τούτων, ψάλλεται τὸ κοινωνικόν· «Ποτήριον σωτηρίου λήψομαι καὶ τὸ ὄνομα Κυρίου ἐπικαλέσομαι»· καὶ πρὸ αὐτοῦ ἀναγιγνώσκεται τὸ «Πάτερ ἡμῶν...». ὡς ἐν τῇ θείᾳ λειτουργίᾳ.

(2) Μόνον ὅταν προσβληθῇ ἡ τιμὴ τοῦ συζυγικοῦ βίου, δύναται ἡ Ἐκκλησία νὰ δώσῃ διαζύγιον, καὶ ἐπομένως νὰ ἐπιτρέψῃ δεύτερον καὶ τρίτον γάμον, ὅστις ἐπιτρέπεται καὶ μετὰ τὸν θάνατον ἐνὸς τῶν συζύγων.

(3) Ὁ χριστιανισμὸς ἀπαγορεύει τὴν πολυγαμίαν. Ὅπου πολυγαμία, ἐκεῖ ἀδύνατον ἡ μόρφωσις τῆς κοινωνίας.

ριον, διὰ τοῦ ὁποίου, ἐνῶ ὁ ἱερεὺς χρίη τὸν σωματικῶς ἢ ψυχικῶς ἀσθενῆ διὰ τοῦ εὐλογημένου ἐλαίου, κατέρχεται ἐπ' αὐτὸν ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία θεραπεύει τὴν ἀσθένειαν τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς⁽¹⁾.

Τίς συνέστησε τὸ μυστήριον τοῦτο ; — Ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ ῥητῶς ἀναφέρεται ἡ σύστασις αὐτοῦ. Οἱ ἀπόστολοι, κατ' ἐντολὴν βεβαίως τοῦ Σωτῆρος, «ἤλειπον ἐλαίῳ πολλοὺς ἀρρώστους καὶ ἐθεράπευον αὐτούς» (Μάρκ. ζ', 13). Κυρίως δὲ ὁ ἀπόστολος Ἰάκωβος παρήγγειλε τὰ ἑξῆς : «Ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν ; Προσκάλεσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς Ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ' αὐτόν, ἀλείψαντες αὐτόν ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου· καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως σώσει τὸν κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ αὐτόν ὁ Κύριος, κὰν ἁμαρτίας ἢ πεποιηκῶς, ἀφεθήσεται αὐτῷ» (Ἰακώβ. ε', 14, 15). Ὡστε τὸ μυστήριον τοῦτο ὠρίσθη καὶ διετάχθη ἀπ' αὐτῶν πῶν ἀποστολικῶν χρόνων⁽²⁾.

(1) Τὸ μυστήριον τοῦτο παρέχεται καὶ εἰς πάντα ἄνθρωπον, ὅστις θέλει νὰ κοινωνήσῃ τῶν ἀχράντων μυστηρίων, καὶ ἐπιθυμεῖ διὰ τῆς θείας εὐλογίας τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς δι' ἡγιασμένου ἐλαίου χρίσεως νὰ συγχωρηθῶσιν αἱ ἁμαρτίαι του.

(2) Ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Ἐκκλησίᾳ τὸ Εὐχέλαιον ἐπαναλαμβάνεται πολλάκις ὅταν ὁ χριστιανὸς ἔχη τοῦτου ἀνάγκην. Συνήθως δὲ τελεῖται κατὰ τὴν Μ. Τετάρτην ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἐπειδὴ κατὰ τὴν Μ. Πέμπτην οἱ χριστιανοὶ πρόκειται νὰ κοινωνήσωσι τῶν ἀχράντων μυστηρίων.

Ἐν τῇ δυτικῇ Ἐκκλησίᾳ τὸ μυστήριον τοῦ Εὐχελαίου παρέχεται μόνον εἰς τοὺς ψυχορραγοῦντας ὡς ἐφόδιον ζωῆς αἰωνίου.

Ποῖα εἶνε τὰ αἰσθητὰ καὶ ὄρατὰ σημεῖα;—Αἰσθητὰ καὶ ὄρατὰ σημεῖα εἶνε πρῶτον τὸ ἔλαιον, τὸ ὁποῖον ἔχει δύναμιν ἰαματικὴν, δηλ. θερμαίνει καὶ ζωογονεῖ τὸν δι' αὐτοῦ ἀλειφόμενον· τούτου ἕνεκα ἀπ' ἀρχαιοτάτων χρόνων τὸ ἔλαιον ἐχρησίμευσεν ὡς σύμβολον τῆς ζωοποιούσης χάριτος τοῦ ἁγίου Πνεύματος·—δεύτερον αἱ διαφοροὶ ἑπτὰ εὐχαί, αἱ ἀναγνώσεις ἑπτὰ ἀποστόλων καὶ ἑπτὰ Εὐαγγελίων, τὰ ὁποῖα ἀναγινώσκουσιν ἐπὶ τοῦ ἐλαίου ἑπτὰ ἱερεῖς⁽¹⁾·— τρίτον ἡ ὑπὸ τοῦ ἱερέως γιγνομένη διὰ τοῦ ἁγιασμένου ἐλαίου σταυροειδῆς ἐπίχρισις ἐπὶ τοῦ μετώπου, τῶν παρειῶν, τῶν χειλέων, τοῦ στήθους καὶ τῶν χειρῶν τοῦ πιστοῦ·— καὶ τέταρτον ἡ εὐχή, τὴν ὁποῖαν λέγει ὁ ἱερεύς, ὅταν χρίῃ τὸν κατὰ τὸ σῶμα ἢ τὴν ψυχὴν, ἢ κατ'ἀμφοτέρω, ἀσθενῆ⁽²⁾.

Ποῖα εἶνε ἡ μεταδιδομένη χάρις ;— Ἡ μεταδιδομένη

(1) Ἐν ἀνάγκῃ, ὡς ἐν χωρίοις, ὅπου δὲν ὑπάρχουσι πολλοὶ ἱερεῖς, δύνανται νὰ ἦνε καὶ ὀλιγώτεροι ἱερεῖς, καὶ εἷς μόνον.

(2) Ἡ εὐχὴ αὕτη εἶνε ἡ ἐξῆς· «Πάτερ ἅγιε, ἰατρὲ τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων, ὁ πέμψας τὸν μονογενῆ σου υἱὸν τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, πᾶσαν νόσον ἰώμενον καὶ ἐκ τοῦ θανάτου λυτρούμενον, ἴασαι καὶ τὸν δοῦλόν σου ἐκ τῆς περιεχούσης αὐτὸν σωματικῆς καὶ ψυχικῆς ἀσθενείας, καὶ ζωοποίησον αὐτὸν διὰ τῆς χάριτος τοῦ Χριστοῦ σου».

χάρις διὰ τοῦ μυστηρίου τούτου εἶνε πρῶτον ἡ ἄρσις τῶν ἁμαρτιῶν, ἡ ὁποία πάντοτε παρέχεται εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀληθῶς πιστεύοντος καὶ εἰλικρινῶς μετανοοῦντος καὶ ἐξομολογουμένου, — καὶ δεύτερον ἡ ὑγεία τοῦ σώματος⁽¹⁾.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΕΠ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΕΤΣΙΔΗΣ

(1) Ὁ Θεὸς εἶνε παντοδύναμος καὶ διὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ δύναται νὰ δώσῃ τῷ ἀσθενοῦντι καὶ τὴν ὑγείαν. Ἄλλ' ὁ Θεὸς ἀφήσῃ καὶ τοὺς νόμους τῆς φύσεως νὰ λειτουργῶσιν. Ἐνεργεῖ δὲ πάντοτε κατὰ τὴν σοφίαν αὐτοῦ.